

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 3C/263/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815207014
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Vaľuš
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2015:8815207014.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudcom JUDr. Milanom Vaľušom v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004, p r o t i žalovaným: 1. H. H., nar.XX.XX.XXXX, bytom Č. Č.. XXX, XXX XX U. W. M., 2. R. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č. Č.. XXX, XXX XX U. W. M., o zaplatenie 5.016,58 eur s prísl. t a k t o

rozhodol:

Žalovaní 1,2/ sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 4.797,58 eur spolu s 5,05% ročným úrokom z omeškania zo sumy 4,797,58 eur od 02.06.2015 do zaplatenia, ako aj trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 276,46 eur a to všetko v mesačných splátkach po 40 eur mesačne, ktoré splátky sú splatné vždy do 25-teho dňa toho ktorého mesiaca na adrese žalobcu, pod následkami straty výhody splátok, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku až do zaplatenia.

Súd žalobu žalobcu, čo do zvyšku z a m i e t a .

odôvodnenie:

Žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť sumu vo výške 5.016,58 eur, spolu s 6,59% ročným úrokom za úver zo sumy 4.737,58 eur od 02.06.2015 do zaplatenia a 5,05% ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.016,58 eur od 02.06.2015 do zaplatenia, ako aj trovy konania.

Svoju žalobu odôvodnil tým, že na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. 2901149 9 01 bola so žalovanými uzatvorená Zmluva o úvere č. 2901149 9 01 zo dňa 12.02.2013, v súlade s ktorou poskytol navrhovateľ žalovaným mimoriadny medziúver č. 2901149 6 02 vo výške 5.300 eur. Žalovaní sa zaviazala do pridelenia cieľovej sumy splácať úroky medziúveru 6,59 % p.a. pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 29,11 eur a do nasporenia cieľovej sumy vkladať na účet stavebného sporenia pravidelné mesačné vklady vo výške 6,45 eur. Po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení sa žalovaní zaviazali splácať stavebný -úver vrátane úrokov vo výške 4,70% p.a. pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 35,56 eur. Žalovaní porušili zmluvne dohodnuté podmienky a medziúver prestali riadne a včas splácať. Listom zo dňa 06.05.2015 žalobca vyzval žalovaného na doplatenie omeškaných splátok, pričom žalovaného zároveň upozornil, že v prípade ak omeškané splátky nebudú doplatené, žalobca bude požadovať splatenie celého zostatku úveru s príslušenstvom pred dohodnutou dobou splatnosti. Nakoľko omeškané splátky neboli doplatené, žalobca dňa 01.06.2015 vyhlásil mimoriadnu splatnosť zostatku úveru s príslušenstvom. Ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru 01.06.2015 bola celková výška dlžnej sumy 5.016,58 eur, pričom pozostáva z istiny 4.737,58 eur a z nezaplatených poplatkov ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti v celkovej výške 279,00 eur. Požadovaním predčasného splatenia úveru, úverová zmluva nezaniká, žalobca v zmysle čl. IX. bod 9.3. úverovej

zmluvy, úročí istinu dohodnutým úrokom za úver vo výške 6,59% p.a. a zároveň celý zostatok dlhu ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne.

Žalovaní žiadali zaplatiť dlh v splátkach.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobným návrhom a jeho prílohami - Zmluvou o úvere, Všeobecnými podmienkami pre stavebné sporenie pre fyzické osoby, Sadzobník poplatkov pre fyzické osoby, oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, upozornením na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru, výpisom z obchodného registra, výpisom z účtu odstúpeného medziúveru, písomným vyjadrením žalobcu, prednesom žalovaných a zistil nasledovný skutkový stav:

Žalovaná 1/ uviedla, že žijú v zlej sociálnej situácii, majú ešte dve maloleté deti. Poberá materský príspevok a ešte má ďalšie školopovinné dieťa, ktoré musí zabezpečiť. Sú v zlej sociálnej situácii, prakticky žijú z materského príspevku a sociálnych dávok, preto žiadala o umožnenie zaplatiť dlh na splátky po 20 eur mesačne. Majú záujem na platení a chcú zaplatiť dlh žalobcovi.

Žalovaný 2/ uviedol, že bol nezamestnaný, nemá prácu, preto žiadal zaplatiť dlh v splátka. Nemá prakticky žiaden príjem, keď si nájde prácu, bude platiť aj viac ako 20 eur mesačne. Potom dodal, že je síce zamestnaný, ale zmluva mu končí v apríli, resp. posledným marcom 2016. Ich výdavky súvisiace so zabezpečením chodu rodiny sú na takej úrovni, že im nevychádza na splátky viac.

Potom ako boli zo strany súdu upozornení na to, v prípade splátky 20 eur mesačne vychádza, že dlh zaplatia v priebehu 20 - 25 rokov, zhodne uviedli, že by mali platiť žalobcovi mesačné splátky po 40 eur.

Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 08.12.2015 uviedol, že suma poskytnutých peňažných prostriedkov predstavuje istinu žalovanej sumy. Táto zodpovedá súčtu položiek označených vo výpise z účtu odstúpeného medziúveru ako „výplata medziúveru“ zo dňa 18.02.2013 vo výške 4.240 eur, zo dňa 02.04.2013 vo výške 960 eur a položky naúčtovanej v Špecifikácii dňa 18.02.2013 vo výške 100,- eur vzhľadom na čl. VIII. Bod 8.1. Zmluvy o úvere č. 2901149 9 01, podľa ktorého sa poplatok za spracovanie úveru zúčtuje pri prvom čerpaní peňažných prostriedkov úveru tak, že celková suma poukazovaných peňažných prostriedkov úveru bude znížená o výšku tohto poplatku. Vyhlásením mimoriadnej splatnosti došlo k zúčtovaniu nasporenej sumy na účte zmluvy o stavebnom sporení so sumou poskytnutého medziúveru. Istina medziúveru tak ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti bola znížená na sumu 4.737,58 eur., čo je rozdiel sumy poskytnutých peňažných prostriedkov a sumy nasporenej na účte zmluvy o stavebnom sporení vo výške 562,42 eur (5.300 eur - 562,42 eur). Suma 279 eur ďalej predstavovali nezaplatení 6,59 % p.a. úroky za úver a poplatky ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru.

Podľa článku I. a II. Zmluvy o úvere (ďalej len „zmluva“) uzatvorenej medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanými ako dlžníkmi zo dňa 12.02.2013, žalobca poskytol žalovaným medziúver vo výške 5.300,00 eur, pričom po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení, na základe ktorej bol medziúver poskytnutý a súčasne pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok, ako aj „Všeobecných podmienok pre zmluvy o stavebnom sporení“ (ďalej len „VP“) sa medziúver zmení na stavebný úver vo výške 3.685,50 eur. Presná výška stavebného úveru sa rovná rozdielu cieľovej sumy a nasporenej sumy pri pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení.

V zmysle článku V. zmluvy - úročenie, splatnosť a splácanie - výška úrokovej sadzby je 6,59% ročne, počas prijatia dlžníka ako poistnej osoby typu A poistenia. Dlžník sa zaväzuje splatiť úver pravidelnými mesačnými splátkami jednou sumou vo výške 37,68 eur na účet. Do pridelenia cieľovej sumy predstavujú sumu vo výške 37,68 eur uvedenú v bode 5.2. vklady na účet sporenia vo výške 6,45 eur a úroky z medziúveru vo výške 29,11 a poplatok za poistenie typu A vo výške 2,12 pričom sa uspokojia v nasledovnom poradí: úroky z medziúveru, poplatok za poistenie a vklady. Po pridelení cieľovej sumy bude suma podľa bodu 5.2 predstavovať splátku stavebného úveru vrátane úroku vo výške 35,56 eur a poplatku za poistenie A vo výške 2,12 eur. Výška úrokovej sadzby všetkých vkladov na účte stavebného sporenia do pridelenia cieľovej sumy je 2,00% ročne. Výška úrokovej sadzby stavebného úveru je 4,70% ročne. Veriteľ je oprávnený uspokojiť z mesačnej platby svoje pohľadávky v nasledovnom poradí: istinu (vo fáze stavebného úveru), úroky, úroky z omeškania, poplatky. Ak dlžník vypovie zmluvu o stavebnom sporení, ktorá je pre tento medziúver základom, stane sa úver okamžite splatným.

Podľa čl. VI. zmluvy - Zabezpečenie, dlžník sa zaväzuje, že počas trvania úverového vzťahu na požiadanie veriteľa zabezpečí doplnenie a rozšírenie zmluvne dohodnutého zabezpečenia pohľadávky z úveru vo veriteľom požadovanej výške a dohodnutej lehote, ak toto zanikne, alebo sa zhorší, alebo ak sa zvýši riziko návratnosti úveru, resp. predkladať veriteľovi na základe písomnej výzvy doklady preukazujúce aktuálny príjem, ako aj vyhlásenie o jeho aktuálnej zadlženosti. Nasporená suma na účte zmluvy o stavebnom sporení, na základe ktorej bol tento úver poskytnutý, bude použitá ako jednorazová splátka pri pridelení cieľovej sumy.

Podľa čl. VII. Zmluvy - vyhlásenie, ďalšie povinnosti a osobitné ustanovenia, dlžník sa zaväzuje nevytvárať zmluvu o stavebnom sporení pred pridelením cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení, nepreviesť práva a záväzky vyplývajúce z tejto zmluvy na inú osobu bez písomného súhlasu veriteľa. Vyhlasuje a potvrdzuje, že nie je vo vzťahu k veriteľovi osobou s osobitným vzťahom podľa zákona o bankách, pričom v prípade neplatnosti tohto vyhlásenia sa úverová pohľadávka stáva okamžite splatnou dňom, kedy sa veriteľ o nepravdivosti tohto vyhlásenia dozvedel. Veriteľ má právo použiť peňažné prostriedky na všetkých účtoch dlžníka k započítaniu akýchkoľvek svojich pohľadávok, ktoré má voči dlžníkovi, t. j. aj pohľadávok nesplátných alebo premlčaných. Zmluvné strany súhlasia s tým, že pre spory bankového obchodu, vzniknuté medzi veriteľom a dlžníkom v súvislosti s touto zmluvou je v prípade, že veriteľ uzatvorí s dlžníkom rozhodcovskú zmluvu príslušný Stály rozhodcovský súd Asociácie bánk so sídlom v Bratislave.

V zmysle čl. VIII. Zmluvy, je dlžník povinný uhradiť veriteľovi poplatky a náklady súvisiace s úverom podľa platného Sadzobníka poplatkov pre fyzické osoby. Dlžník je povinný uhrádzať veriteľovi aj ďalšie poplatky v tejto zmluve neuvedené podľa Sadzobníka poplatkov.

V zmysle čl. IX. zmluvy - Omeškanie, ak je dlžník v omeškaní so splátkou povinného mesačného vkladu na zmluvu o stavebnom sporení, má veriteľ právo účtovať si 5% p.a. úrok z omeškania zo zameškaných platieb. V prípade omeškania dlžníka s viac ako dvomi splátkami alebo jednou splátkou po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, resp. z iných dôvodov uvedených v čl. X (odstúpenie od zmluvy), je veriteľ oprávnený požadovať zaplatenie celého zostatku dlhu pred dohodnutou dobou splatnosti.

Podľa bodu 10.1. čl. X zmluvy, veriteľ má právo od zmluvy odstúpiť a požadovať okamžité splatenie úveru predovšetkým v prípade, ak je dlžník v omeškaní s viac ako dvomi splátkami alebo jednou dobu dlhšiu ako 3 mesiace, alebo v omeškaní s dvomi pravidelnými mesačnými vkladmi na zmluvu o stavebnom sporení po dobu dlhšiu ako dva mesiace; ak dlžník nezačne v lehote 6 mesiacov od uzatvorenia tejto zmluvy čerpať úver a iné. Odstúpením od zmluvy táto zmluva zaniká, a to dňom doručenia oznámenia o odstúpení druhej zmluvnej strane.

Zmluva nadobúda platnosť a účinnosť dňom podpísania všetkými účastníkmi zmluvy. Doba prijatia pre túto zmluvu je 4 týždne, počítajúc od dátumu podpísania veriteľom do doručenia podpísaného exemplára veriteľovi. Neprijatím návrhu zmluvy v stanovenej lehote je veriteľ oprávnený od návrhu zmluvy odstúpiť (XI. Zmluvy - záverečné ustanovenia).

Právny vzťah medzi zmluvnými stranami sa riadi právnym poriadkom SR, Obchodným zákonníkom, Občianskym zákonníkom a zákonom č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších noviel a Všeobecnými podmienkami pre zmluvy o stavebnom sporení.

V zmysle Úvodných ustanovení Všeobecných podmienok pre stavebné sporenie pre fyzické osoby, Stavebná sporiteľňa vydáva v súlade s právnymi normami platnými na území Slovenskej republiky, tieto Všeobecné podmienky pre stavebné sporenie pre fyzické osoby (ďalej VPSS), ktorými upravuje vzťahy medzi stavebnou sporiteľňou a stavebným sporiteľom v súlade so zákonom č.483/2001 Z.z. o bankách v platnom znení (ďalej len Zákon o bankách) a zákonom č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v platnom znení (ďalej Zákon).

V zmysle čl. I bod 2. a 3. časť A) Všeobecných podmienok, zmluva musí byť uzatvorená písomnou formou na určitú cieľovú sumu a konkrétnu tarifu sporenia. Predmetom zmluvy je záväzok stavebného sporiteľa na základe pravidelného sporenia nasporiť zmluvne dohodnutú sumu a jeho nárok na poskytnutie stavebnou sporiteľňou nevytvoreného stavebného úveru v súlade so Zákonom a VPSS.

Podľa čl. XVII. body 1. a 2. Všeobecných podmienok, úver zo stavebného sporenia poskytuje stavebná sporiteľňa s ročnou úrokovou sadzbou. Úročenie istiny stavebného úveru začína dňom čerpania stavebného úveru alebo jeho časti.

V zmysle čl. XIX. bod 2. písm. a), d) a i) Všeobecných podmienok - Porušenie zmluvných povinností a okamžitá splatnosť ak je stavebný sporiteľ v omeškaní s viac než dvoma splátkami alebo jednou splátkou dlhšie ako 3 mesiace v zmysle § 506 Obchodného zákonníka, ak stavebný sporiteľ, spoludlžník alebo ručiteľ prestane splácať stavebný úver a ak stavebný sporiteľ nespĺňa dohodnuté všeobecné podmienky alebo nedodrží dohodnuté záväzky zmluvy o úvere je stavebná sporiteľňa oprávnená postupovať v zmysle bodu 3 tohto článku.

Ak nastanú skutočnosti uvedené v bode 2 tohto článku, je stavebná sporiteľňa oprávnená najmä, jednostranne vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, t. j. požadovať splatenie pohľadávky stavebnej sporiteľne zo zmluvy o úvere pred termínom konečnej splatnosti úveru a stavebný sporiteľ je povinný splatiť pohľadávku stavebnej sporiteľne v lehote, ktorú ona určí v oznámení o mimoriadnej splatnosti úveru, vypovedať zmluvu alebo od nej odstúpiť. Stavebná sporiteľňa má v týchto prípadoch právo účtovať si aj úrok z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu zo zostatku dlhu a zameškaných splátok, dohodnutý v úverovej zmluve. (čl. XIX. bod 3 písm. b), c) Všeobecných podmienok).

Podľa čl. XXIII. bod 1. a 2. Všeobecných podmienok, stavebný sporiteľ je povinný platiť stavebnej sporiteľni ceny za služby poskytované stavebnou sporiteľňou v súlade so Sadzobníkom poplatkov platným v deň uskutočnenia spoplatňovaného úkonu alebo ceny dohodnuté v zmluve. Ak nie je dohodnuté inak, ceny sú splatné ku dňu uvedenému Sadzobníku a pokiaľ taký údaj neobsahuje, tak sú splatné v deň, keď je spoplatňovaný úkon stavebnou sporiteľňou vykonaný.

V zmysle čl. XXIII. bod 4. a 5. Všeobecných podmienok stavebná sporiteľňa účtuje poplatok za vedenie účtu stavebného sporenia vo výške stanovenej sadzobníkom poplatkov na účtoch stavebných sporiteľov vždy na začiatku kalendárneho roka a vždy pri vzniku nového účtu, pričom je za takýmto účelom oprávnená použiť peňažné prostriedky na účte stavebného sporenia. Stavebná sporiteľňa je oprávnená jednostranne meniť výšku cien v Sadzobníku.

Listom zo dňa 01.06.2015 žalobca žalovaným oznámil, že nakoľko si neplnia podmienky úverovej zmluvy zo dňa 12.02.2013, žalobca je oprávnený jednostranne vyhlásiť mimoriadnu splatnosť, t.j. požadovať splatenie pohľadávky zo zmluvy o úvere pred termínom konečnej splatnosti úveru. Nakoľko žalovaní porušili dohodnuté povinnosti a boli v omeškaní s platením vkladov na účet zmluvy o stavebnom sporení a úrokov z medziúveru po dlhšiu dobu ako tri mesiace, boli naplnené skutočnosti v zmysle Zmluvy o úvere, resp. VPSS na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru.

Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

V zmysle § 52 ods. 1 až ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len „Občiansky zákonník“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Ako vyplýva z ustanovenia § 53 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Ako vyplýva z ustanovenia § 53 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 517 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len Občiansky zákonník) dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

V zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Týmto vykonávacím predpisom je nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z. z.

Ako vyplýva z § 10c nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka ak záväzkový vzťah vznikol pred 1. februárom 2013, výška úrokov z omeškania sa riadi podľa predpisov účinných k 31. januáru 2013 aj za dobu omeškania po 31. januári 2013.

V zmysle § 3 nariadenia v znení účinnom do 31.1.2013 výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Súd vyhodnotil zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, kde sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Nepochybne zmluva uzavretá medzi účastníkmi je teda spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách

Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou.

Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských

zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou.

Súd v danej súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“).

Dôležitým rozhodnutím je rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Océano Grupo Editorial SA a Rocío Murciano Quintero (C-240/98) a medzi Salvat Editores SA a José M. Sánchez Alcón Prades a spol., spojené prípady C-240/98 a C-244/98, z ktorého je zrejmá aj obligatornosť zásahu súdu proti nekalej podmienke: „Cieľ Článku 6 Smernice, ktorý od členských štátov vyžaduje stanoviť, že nečestné podmienky nie sú pre spotrebiteľa zaväzujúce, by sa nedosiahol, keby bol spotrebiteľ sám povinný vystúpiť proti nečestnej povahe takých podmienok. V sporoch, kde zahrnuté sumy sú často obmedzené, môžu byť právnické poplatky vyššie než vložená čiastka, čo môže spotrebiteľa odradiť, aby napadol použitie nečestnej podmienky. V počte členských štátov procedurálne predpisy umožňujú jednotlivcom brániť sa v takých konaniach a je reálne riziko, že spotrebiteľ kvôli neznalosti práva nespochybní podmienku prednesenú proti nemu. Z toho vyplýva, že účinná ochrana spotrebiteľa sa môže dosiahnuť, len ak národný súd prehlási, že má právomoc zhodnotiť podmienky tohto druhu na svoj vlastný návrh“.

Aj napriek tomu, že ide o úverovú zmluvu, ktorá sa riadi režimom Obchodného zákonníka, ako už súd uviedol vyššie, v danom prípade sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože ju uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaní ako spotrebiteľia, pričom obsah zmluvy bol daný žalobcom bez možnosti žalovaných privodiť akúkoľvek zmenu, preto je potrebné predmetný právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ak je to pre spotrebiteľa výhodnejšie.

Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobca a žalovaní ako dlžníci uzavreli dňa 12.02.2013 zmluvu o medziúvere č. 2901149 9 01 a stavebnom úvere č. 2901149901. V zmysle zmluvy žalobca ako veriteľ poskytol dlžníkovi medziúver na základe uzatvorenej zmluvy o stavebnom sporení. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie medziúveru vo výške 5.000 eur, ktorý sa po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení a súčasne pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok mal zmeniť na stavebný úver pod číslom 2901149901 vo výške 3.685,50 eur.

Keďže nastali podmienky predpokladané v zmluve tým, že dlžník podstatne porušil zmluvu, žalobca dňa 01.06.2015 vyhlásil mimoriadnu splatnosť celého úveru a zároveň žiadal žalovaných o okamžité vrátenie celého zostatku úveru.

Súd mal za preukázaný nárok na zaplatenie istiny v sume 4.797,58 eur. Jedná sa o istinu úveru, ako aj o úrok z úveru do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru. Do uvedenej sumy súd nezarátal poplatky za vedenie úverového účtu v sume 29 eur, poplatok za spracovanie úveru vo výške 100 eur a poplatky za upomienky v sume 90 eur, ktorými nárokmi sa bude zaoberať nižšie.

Nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že úver je odplatným právnym úkonom. Odplatu (cenu) predstavujú spravidla úroky. Zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky (§ 497 Obchodného zákonníka).

Kauza úverového právneho vzťahu spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia peňažných prostriedkov má dlžník (prijímateľ úveru) platiť úroky. Účastníci úveru pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje (úverové obdobie); v takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov (porov. Štenglová/Plíva/Tomsa a kol., Obchodní zákonník, komentár 9. vydání C.H.BECK str. 1153).

Úverové obdobie teda čas, na ktorý sa peňažné prostriedky poskytujú, medzi podstatné náležitosti úveru nepatrí. Pokiaľ však si účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby (do splatnosti úveru) nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Ide o odlišný inštitút oproti odplatným úrokom a ten má sankčnú povahu. Jeho typickým znakom v občianskoprávných veciach je jeho administratívny strop (limit).

Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998, dohodnuté úroky, t.j. zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, resp. jeho splátok. Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania.

Takýto záver Najvyššieho súdu SR je logický a je potrebné s ním súhlasiť, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi konania.

V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 01.06.2015, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určaniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 01.06.2015, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súd v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 7.5.2014.

V danej súvislosti je potrebné poukázať aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.9.2012, v ktorom sa uvádza: „Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. Krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z dohodnutého úveru a úrokmi z omeškania, ako aj otázku, prečo „zmluvný úrok vo výške 15,8 % ročne od 26. 8. 2009 do zaplatenia“ patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu, a tiež výšku sumy (a štruktúru žalovanej čiastky) prislúchajúcej, resp. priznanej sťažovateľke, rozšíril vecnú argumentáciu na podporu správnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu, opätovne poukazujúc na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v tejto oblasti. Súčasne sa tým vyrovnal aj s námietkami sťažovateľky, ktoré sú z veľkej časti totožné s tými, ktoré uplatnila aj na ústavnom súde. Tento výklad považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľný.“

Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalobcovi nepriznal nárok na úrok z úveru vo výške 6,59% ročne zo sumy 4.737,58 eur od 02.06.2015 do zaplatenia a v tejto časti žalobu žalobcu zamietol.

Pokiaľ ide o poplatky za vedenie úverového účtu zo dňa 12.02.2013 v sume 29 eur a poplatok za spracovanie úveru, súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť nasledovné:

V zmysle § 37 ods. 21 zákona NR SR č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o bankách“) banke, zahraničnej banke a pobočke zahraničnej banky sa zakazuje požadovať od spotrebiteľa úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu za vedenie, evidenciu alebo správu úveru alebo účtu alebo zrušenie účtu, na ktorom je vedený úver a ktorého zriadenie alebo vedenie je podmienkou úverového vzťahu; to neplatí, ak ide o účet podľa § 708 až 715 Obchodného zákonníka, osobitného zákona alebo osobitnú službu, ktorá nie je podmienkou úverového vzťahu a ktorej podmienkou poskytnutia je písomný súhlas spotrebiteľa.

Zákaz podľa ustanovenia § 37 ods. 21 sa prvýkrát uplatní na úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu za vedenie, evidenciu alebo správu úveru alebo účtu alebo zrušenie účtu, na ktorom je

vedený úver a ktorého zriadenie alebo vedenie je podmienkou úverového vzťahu, splatnú po 9. júni 2013 (§ 122s ods. 4 Zákona o bankách).

Z vyššie citovanej úpravy obsiahnutej v Zákone o bankách vyplýva, že účinnosťou novely č. 132/2013 od 10.6. 2013 priamo zákon zakazuje bankám požadovať od spotrebiteľa úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu za správu úverových účtov. Možno konštatovať, že predmetná novelizácia bola akýmsi vyvrcholením v podobe zákonnej úpravy zákazu žiadania poplatkov za správu úverových účtov ako účtov, ktoré vznikajú na základe úverového vzťahu, ale ľuďom nič neprinášajú a sú dôležité iba pre finančné inštitúcie.

V danej právnej veci sa jedná o poplatky, ktorý sa stali splatnými pred uvedenou novelou zákona o bankách. Súd však predmetné dojednania o poplatku za vedenie úverového účtu podrobil súdnej kontrole v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a predmetné dojednanie súd vyhodnotil ako neprijateľnú podmienku spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Žalovaní boli povinní platiť žalobcovi ako veriteľovi za to, že tento pre svoju vlastnú potrebu vykonával akúsi správu úverového účtu, teda sledoval prijatie splátok, prípadné omeškania alebo iné pohyby na účte. Súd má za to, že keď žalobca ako veriteľ poskytol žalovaným ako dlžníkom úver, bolo len v jeho kompetencii, ako sa rozhodne predmetný úver spravovať, no je neprípustné, aby náklady s takouto činnosťou znášali žalovaní ako spotrebiteľia, ktorí za poskytnutie úveru, resp. konkrétnej finančnej čiastky zaplatili žalobcovi ako veriteľovi odplatu vo forme úroku z úveru, preto na žalovaných nemožno prenášať úhradu takýchto nákladov. Na základe uvedeného súd nárok žalobcu na zaplatenie poplatku za správu úveru uplatneného žalobou v tejto časti zamietol.

Súd žalobcovi nepriznal nárok na poplatky za upomienky spolu v sume 90 eur. V danom prípade sa jedná o sporové konanie a sporové konanie je konaním návrhovým. Žalobca je povinný k žalobe pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva, resp. uviesť dôkazy, ktoré v priebehu súdneho konania navrhuje vykonať. Jedná sa o jeho dôkaznú povinnosť a práve v sporovom konaní je nesplnenie dôkaznej povinnosti spojené s procesnou zodpovednosťou za nedokázanie tvrdených skutočností, to znamená s neunesením tzv. dôkazného bremena. Kto a v akom rozsahu má dôkazné bremeno, určujú normy hmotného práva. Zásadne ho má ten, v koho záujme je dokázanie určitej skutočnosti. Nepriaznivé procesné dôsledky (neúspech v spore) stíhajú v sporovom konaní práve toho, kto neunesol dôkazné bremeno (neoznačil potrebné dôkazy alebo uvedenými dôkazmi nebolo jeho tvrdenie dokázané). Na základe uvedeného má potom súd za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno čo do tvrdenia o oprávnenosti výšky uplatnenej pohľadávky v časti nároku na poplatky za upomienky, pretože nepredložil žiadne také dôkazy, ktorými by bolo možné objektívne posúdiť a preveriť výšku pohľadávky, ktorú si uplatňuje, preto súd v tejto časti žalobu spolu s príslušenstvom zamietol. Žalobca nepreukázal súdu zaslanie upomienok a ani nepreukázal, že by mu za zaslanie týchto upomienok vznikli nejaké reálne náklady v uvedenej výške. Zároveň v prípade poplatku takéhoto typu zaň dodávateľ spotrebiteľovi neposkytol žiadne protiplnenie. Predmetný poplatok tak predstavuje iba ďalšiu sankciu v prípade omeškania spotrebiteľa s úhradami dlhu, nie iba skutočnú náhradu nákladov dodávateľa. Uplatňovanie uvedeného poplatku je možné zároveň považovať za priečiace sa dobrým mravom v zmysle § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka. V danej súvislosti súd poukazuje aj na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Brandenbure (Brandenburgisches Oberlandesgericht) z 21. júna 2006 č. k. 7 U 17/06, v ktorom sa uvádza, že už také poplatky ako poplatky za vydanie náhradnej kreditnej karty, vystavenie kvitancie v predpísanej pozemkovoknižnej forme, skúmanie a preverovanie pomerov a upomienky sú neprijateľné.

Súd aj v tejto súvislosti poukazuje na už vyššie citované uznesenie Ústavného súdu SR z 24.2.2011, IV.ÚS 55/2011-19.

Aj napriek tomu, že úverová zmluva je absolútny obchod a je nutné na ňu aplikovať Obchodný zákonník, prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva vrátane ustanovení § 52 až §54 Občianskeho zákonníka.

Dualistický systém záväzkového práva na Slovensku je určitá anomália medzi právnymi poriadkami (dve kúpne zmluvy, dvojaká úprava premlčania, dvojaká úprava odstúpenia od zmluvy a pod). Aplikačná prax síce ukazuje, že aj takýto stav môže dlhodobo fungovať (od 1.1.1992), avšak niet rozumného dôvodu na skonštatovanie, že na vadnosť právneho úkonu vrátane odstúpenia v spotrebiteľsko-právnej, a teda typickej občianskoprávnej veci má dopadať právna úprava regulujúca vzťahy v zásade medzi

podnikateľmi, ak Občiansky zákonník ako kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre nepodnikateľov výhodnejšia. (porov. tiež Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5MCdo 20/09).

Keďže žalovaní sa splnením svojho peňažného záväzku dostali do omeškania, zaviazal ich súd zaplatiť aj úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne, ktorá výška je v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka ako aj nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. ale len zo súdom priznanej sumy 4.797,58 eur odo dňa 02.06.2015 do zaplattenia a čo do zvyšku žalobu v tejto časti zamietol.

Podľa § 160 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku druhá veta súd môže určiť, že peňažné plnenie sa môže vykonať aj v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročnosti určí, a to aj tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Súd vzhľadom na osobné, rodinné a majetkové pomery žalovaných povolil im zaplatiť peňažné plnenie, na zaplattenie ktorého boli v rozsudku zaviazaní, v mesačných splátkach v sume a za podmienok uvedených vo výroku tohto rozsudku.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Žalobca mal v konaní úspech v časti, v ktorej súd žalobe vyhovel a teda v časti o zaplattenie 4.797,58, čo predstavuje 96%, neúspech 4%, čo predstavuje úspech žalovaných, preto žalobcovi po odpočítaní úspechu žalovaných vznikol nárok na náhradu trov konania v pomere 92%.

Keďže žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov konania v pomere 92%, súd zaviazal žalovaných na zaplattenie iných trov konania pozostávajúcich z poplatku z návrhu na začatie konania, pričom žalobca uhradil poplatok v sume 300,50 eur, a preto mu vznikol nárok na náhradu trov v sume 276,46 eur (92% zo sumy 300,50 eur).

Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak, ako je uvedené výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.